

VSEBINE SPLETNEGA PORTALA O VARSTVU GOZDOV V SLOVENIJI

Contents of internet portal about forest protection in Slovenia

Povzetek: Vzpostavili smo elektronski sistem za varstvo gozdov v Sloveniji (EVG), kije zgrajen iz dveh enot: podatkovne zbirke in spletnega portala. Namen portala EVG je, da posreduje znanja o varstvu gozdov, da spodbuja komunikacijo na temo varstva gozdov, da sporoča javnosti aktualna dogajanja na področju varstva gozdov. Vsebine portala EVG so: priročnik za določevanje vzrokov poškodb drevja, elektronska revija Novice iz varstva gozdov, izobraževalno gradivo, slovar strokovnih pojmov, letna poročila iz varstva gozdov, arhiv poročil poročevalske, prognostično-diagnostične službe za gozdove (PDP), predpisi, aktualni dogodki, posebni nadzori škodljivih organizmov. Uporabniki portala EVG so v prvi vrsti zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije in vsi uporabniki PDP službe, kijo vodi Gozdarski inštitut Slovenije. Portal EVG bo dvignil raven informiranosti in ozaveščenosti javnosti na področju varstva gozdov.

Ključne besede: informacijski sistem, internet, komunikacija, priročnik, revija, slovar, varstvo gozdov, znanje

Abstract: We developed electronic information system for forest protection in Slovenia (EVG) which is built up from two units: database and internet portal. Purpose of the EVG portal is to mediate knowledge about forest protection, to encourage communication in the field of forest protection, to inform public about events in the field of forest protection. The contents of EVG portal are: user's manual for determining causes of tree damages, electronic journal Forest protection news, educational material, glossary, forest protection yearly reports, archive of Reporting, prognostic-diagnostic service for forests (PDP), forest protection legislation, current events in the field of forest protection, special surveys of harmful organisms related with forestry. The users of EVG portal are employees from Slovenian Forestry Service (ZGS) and all users of PDP service, which is managed by Slovenian Forestry Institute. The EVG portal will raise the level of public awareness in the field of forest protection.

Keywords: information system, internet, communication, user's manual, journal, glossary, forest protection, knowledge

UVOD

Vzpostavili smo elektronski informacijski sistem za varstvo gozdov v Sloveniji (EVG), katerega cilj je učinkovito uresničevanje nalog Poročevalske, prognostično-diagnostične službe za gozdove (PDP), ki je del javne gozdarske službe. Sistem EVG je sestavljen iz dveh enot. Prvo enoto predstavlja zbirka in drugo spletni portal. Zbirka EVG je osrednje skladišče podatkov varstva gozdov v Sloveniji. Dostop do zbirke EVG je omejen. Vhod v zbirko predstavlja vnos podatkov po obrazcih, ki so določeni v Pravilniku o varstvu gozdov in drugih pravnih aktih, ki določajo delovanje PDP službe. V prispevku opisujemo vsebine spletnega portala

o varstvu gozdov Slovenije, ki predstavlja drugi del sistema EVG.

VSEBINE PORTALA

Spletni portal EVG je informacijsko središče za varstvo gozdov v Sloveniji. Dostop do portala EVG je javen preko svetovnega spleta na naslovu <http://www.zdravgozd.si>. Portal ureja GIS. Namen portala EVG je: (1) posreduje znanja o varstvu gozdov, izobražuje "on-line", (2) spodbuja komunikacijo na temo varstva gozdov, (3) sporoča javnosti aktualna dogajanja na področju varstva gozdov.

Vsebine portala EVG so: (1) priročnik za določevanje vzrokov poškodb drevja, (2) elektronska revija Novice iz varstva gozdov, (3) izobraževalno gradivo s področja varstva gozdov, (3) letna poročila Zavoda za gozdove Slovenije o

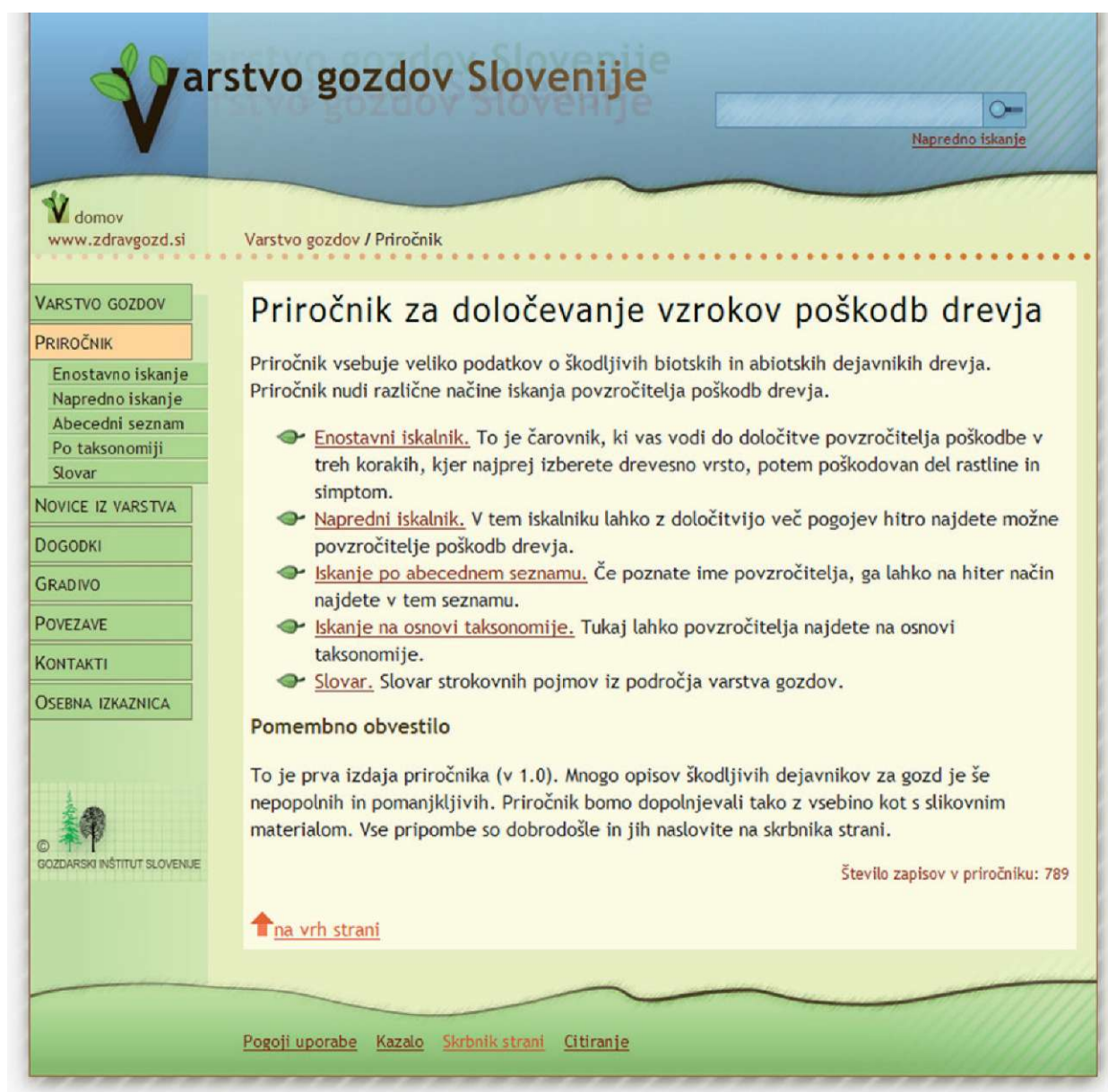
* dr., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, e-pošta: nikica.ogris@gozdis.si

pojavo podlubnikov, o pojavu škodljivih dejavnikov žive in nežive narave v gozdu ter o gozdnih požarih, (4) arhiv PDP poročil in elaboratov, (5) predpisi, povezani z varstvom gozdov, (6) posebni nadzori škodljivih organizmov, povezani z gozdarstvom, (7) dogodki s področja varstva gozdov, (8) koristne povezave, (9) kontakti za varstvo gozdov iz naslednjih organizacij: Gozdarski inštitut Slovenije, Biotehniška fakulteta, Zavod za gozdove Slovenije, Fitosanitarna uprava Republike Slovenije, posebni nadzori škodljivih organizmov, gozdne drevesnice.

PRIROČNIK ZA DOLOČEVANJE VZROKOV POŠKODB DREVJA

Priročnik vsebuje opise bolezni, škodljivcev in drugih škodljivih dejavnikov za gozd. Vsebuje opise simptomov in poškodb, skupaj s slikovnim gradivom.

Priročnik nudi različne načine iskanja povzročitelja poškodb drevja (slika 1): (1) enostavni iskalnik, to je čarovnik, ki vodi uporabnika do določitve povzročitelja poškodbe v treh korakih, kjer uporabnik najprej izbere drevesno vrsto, potem poškodovan del rastline in simptom. To je eno-

Slika 1. Priročnik za določevanje vzrokov poškodb drevja (<http://www.zdravgozd.si>)

stavni ključ za določanje povzročiteljev poškodb drevja; (2) napredni iskalnik - v tem iskalniku uporabnik lahko najde povzročitelje poškodb drevja z določitvijo več iskalnih pogojev naenkrat, npr. naziv povzročitelja, naziv gostitelja, določitve dela poškodovane rastline, tipa bolezni, skupine škodljivih dejavnikov, vrste parazita, simptoma, razvojne faze; (3) iskanje po abecednem seznamu - če uporabnik pozna ime povzročitelja (latinsko, slovensko, angleško, nemško), ga lahko na hiter način najde v tem seznamu; (4) iskanje na osnovi taksonomije - tukaj uporabnik lahko najde povzročitelja poškodb drevja na osnovi poznavanja njegove taksonomije. Uporabnik lahko rezultate iskanja enostavnega in naprednega iskalnika razišče v obliki preglednice ali slikovnega gradiva.

Posamezen zapis povzročitelja poškodb drevja vsebuje naslednje podatke: naziv (latinski, slovenski, angleški, nemški), sinonimi, taksonomska uvrstitev, skupina organizmov, tip bolezni, frekvenca pojavljanja, vrsta parazita, razširjenost, morfologija, biologija, ekonomske posledice, sovražniki, ukrepi ob najdbi, obseg poškodbe, poškodovani deli rastline, gostitelji, razvojna faza gostitelja, simptomi, možne zamenjave z drugimi povzročitelji.

Sestavni del priročnika je tudi slovar strokovnih pojmov s področja varstva gozdov.

NOVICE IZ VARSTVA GOZDOV

Novice iz varstva gozdov je prosto dostopna elektronska revija, ki jo izdaja Gozdarski inštitut Slovenije. Registrirana je pod ISSN 1855-8348. Njen cilj je na hiter način sporočati javnosti novosti s področja varstva gozdov, predstaviti aktualne probleme v varstvu gozdov ter opisati biotske in abiotske škodljive dejavnike za gozd. Revija je začela izhajati v letu 2008. Nova številka revije izide enkrat na leto. Takrat pripravimo PDF dokument, ki vsebuje vse prispevke izdane številke. Na revijo se lahko tudi naročimo. Ob izidu nove številke naročnik dobi obvestilo o novi številki Novic iz varstva gozdov v svoj e-poštni nabiralnik.

V sklopu revije je tudi iskalnik prispevkov, ki omogoča uporabnikom poiskati določen prispevek. Uporabnik lahko išče po naslovu prispevka, avtorjih, po polnem besedilu, po naslovu slik ali vseh poljih naenkrat. Rezultate iskanja lahko pregledujemo v obliki seznama ali slikovnega gradiva.

GRADIVO

Na portalu EVG smo gradivo razdelili na naslednje enote: izobraževalno gradivo, letna poročila ZGS (poročila o pojavu podlubnikov, o pojavu škodljivih dejavnikov žive in nežive narave v gozdu, o gozdnih požarih), poročila in elaborati PDP službe, predpisi, povezani z varstvom gozdov, posebni nadzori škodljivih organizmov.

PDP poročila so med gradivi najboljše enota. Digitalizirali smo arhivska poročila od leta 1982 naprej in jih procesirali z optično prepoznavo znakov (OCR, angl. Optical Character Recognition), kar je omogočilo iskanje po polnem besedilu. Od vseh avtorjev in soavtorjev smo pridobili pisno dovoljenje za javno objavo njihovih poročil in elaboratov v elektronski obliki. Uporabnik lahko išče PDP poročila v predpripravljenih seznamih: seznam poročil po letih, seznam poročil po avtorjih, seznam poročil po gozdnogospodarskih območjih (GGO). Drug način iskanja PDP poročil je napreden način, v katerem uporabnik lahko podrobneje določi pogoje iskanja. V naprednem načinu lahko uporabnik določi polje, po katerem želi izvesti iskanje (avtor, leto, naslov, besedilo, viri), GGO, način iskanja (se začne z, vsebuje, se konča z) in iskalni niz. Prednost naprednega načina iskanja je v tem, da lahko uporabnik hitreje najde želeno PDP poročilo, saj lahko ta način vrne manj zadetkov kot prej omenjeni seznam. PDP poročila lahko pregledujemo v formatu PDF (npr. z bralnikom Adobe Acrobat Reader®) ali pa v golem besedilu (brez slik in preglednic), ki je rezultat OCR.

SPLOŠNO ISKANJE PO PORTALU

V glavi portala se nahaja splošni iskalnik po portalu (slika 1). Splošni iskalnik omogoča iskanje po vseh vsebinah portala naenkrat. Uporaba je zelo preprosta: uporabnik vpiše ključno besedo v enovrstično iskalno polje in potrdi iskanje. Zadetki se izpišejo v naslednjem formatu: naslov dokumenta, izsek vsebine in sklop portala, na katerega se nanaša dokument. Izpiše se 10 zadetkov na stran. Po straneh rezultatov iskanja se premikamo s povezavami na dnu vsake strani. V primeru, ko splošno iskanje vrne veliko zadetkov, lahko rezultate iskanja zožimo s pomočjo orodja, ki se nahaja pod menijem levo. Rezultate iskanja lahko zožimo tako, da izberemo kategorijo, ki nas bolj podrobno zanima, npr. priročnik, slovar, Novice iz varstva gozdov, predpisi, PDP poročila, kontakti, idr. V primeru, ko iščemo bolj podrobno po priročniku za določevanje vzrokov poškodb drevja ali Novicah iz varstva gozdov, lahko rezultate iskanja pregledujemo tudi v obliki slikovnega gradiva.

ZAKLJUČKI

Sistem EVG bo imel izredno dolgoročen vpliv na razvoj področja varstva gozdov v Sloveniji. S portalom EVG je vzpostavljeno javno informacijsko središče za varstvo gozdov v Sloveniji. Z njim se bo dvignila kakovostna raven znanja gozdarjev in s tem tudi kakovost podatkov, ki jih gozdarji zbirajo na področju varstva gozdov. Kakovostnejši podatki pa pomenijo zanesljivejše prognoze, ki jih izvajamo v okviru PDP službe. Portal EVG bo dvignil raven ozaveščenosti in informiranosti javnosti na področju varstva gozdov. Razvoj in vzdrževanje portala EVG se bo v

naslednjih letih nadaljeval in nadgrajeval z dodatnimi vsebinami in funkcijami, npr. forum, pregledne karte povzročiteljev poškodb gozda v Sloveniji, izobraževalno gradivo, prognoze pojavov škodljivih dejavnikov, idr.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, ki je s financiranjem podoktorskega projekta Razvoj prognostičnih osnov za varstvo gozdov v Sloveniji (Z4-3663) omogočila razvoj informacijskega sistema za varstvo gozdov v Sloveniji in s tem tudi portala EVG, ki smo ga predstavili v tem prispevku. Projekt razvoja sistema EVG je podprlo tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sklopu javne gozdarske službe na GIS, usmerjanje in strokovno vodenje PDP službe. Zahvaljujemo se tudi Programski skupini za gozdno biologijo, ekologijo in tehnologijo (0404-003), v okviru katere poteka zgoraj navedeni projekt. Bojanu Jurcu se zahvaljujemo za oblikovanje grafične predloge portala.

VIR

1. Spletni portal o varstvu gozdov Slovenije. Gozdarski inštitut Slovenije. <http://www.zdravgozd.si> (4. 2. 2011)